

7. 11. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jeden pochod a šest potlesků pro správní soud

Nejspíš je to rychlostní rekord české justice.

Skóre: 0.93

Název zdroje: Hospodářské noviny

Datum vydání: 07.11.2007

Nadpis: Jeden pochod a šest potlesků pro správní soud

Strana: 10

Rubrika: názory

Autor: Tomáš Němeček

Náklad: 60258

Oblast: Celostátní deníky

Zpracováno: 07.11.2007 05:22

Identifikace: DCHN20071107010051 cz

Klíčová slova: zákon (6x), Soudy (5x), práva (3x), odvolací soud (2x), ústavněprávní (2x), justici (2x), soudce (2x), ústavy, justice, zákoně, právu, soud, soudců, soudů, soudech, krajském soudu, ústavní soudci, lidská práva, státních zastupitelství, Evropského soudu, ústavním právům, justiční, rozsudek, Nejvyšší, Ústavní soud, soudcovská, rozsudku

Nejspíš je to rychlostní rekord české justice. Nejvyšší správní soud dostal spis k neonacistickému pochodu pražským Židovským Městem 30. října; v pondělí 5. listopadu už visel plný rozsudek na jeho internetové stránce. Nejde teď (jen) o to, že tříčlenný senát ve složení Petr Příhoda, Michal Mazanec a Jan Passer podpořil všeobecný odpor vůči provokativní akci. Ale za způsob, jak to udělal, je nutno trojici soudců pochválit hned šestkrát.

Ping-pong nehrajeme

První důvod je rychlost. Kdy někdo vynesl do týdne (!) takto zásadní rozsudek v zapeklité ústavněprávní otázce? Kdy naposledy jsme zažili soudce si říci: Teď jde o věc, jiná práce počká? Je to srovnatelné snad jen s rokem 1996, kdy před prvními senátními volbami několik kandidátů špatně vyplnilo rodná čísla; ústavní soudci tehdy rozhodli do čtrnácti dnů.

Pánové Příhoda, Mazanec a Passer byli ještě rychlejší díky technickému pokroku. S účastníky si psali e-mailem s využitím elektronického podpisu. Protože kdyby rozhodli po sobotě 10. listopadu, kdy se má - na výročí protizidovského pogromu, tzv. křišťálové noci - pochod konat, bylo by to s křížkem po funose. Rozsudek by byl už jen čistě akademický.

Druhý potlesk je za to, že Nejvyšší správní soud nehrál oblíbený justiční ping-pong. Stejně jako nižší instance si myslí, že pražský magistrát rozhodl chybně. Ale myslí si to z úplně jiných, opačných důvodů! A přesto říká, že není třeba verdikt nižších soudců rušit a vrátit jim věc k novému projednání.

Důvod? Rozhodli by stejně, jen s jiným odůvodněním: "Tento postup by vedl toliko k prodloužení řízení, bez nejmenšího vlivu na jeho výsledek, a byl by proto v rozporu se zásadou ekonomie řízení." Kéž by tento zdravý rozum osvětlil chroustače paragrafů, pinkající věc po xté zpět s pokyny "co vše byste ještě mohli napsat lépe"!

Za třetí: Nejvyšší správní soud říká, že pražský magistrát se vůbec neměl zabývat pochodem, který oznámilo v té době neexistující sdružení. Oznámení přišlo 27. srpna, spolek Mladí národní demokraté se zaregistroval až 13. září. U tohoto "byrokratického" důvodu se však soud nezastavil, ale - třetí pochvala - pustil se i do jádra věci.

Nacisté v Illinois. A v Praze

Český shromažďovací zákon je a má být velmi liberální. Podle Příhody, Mazance a Passera se ale sporné akce mohou omezit i z jiných důvodů, než jaké jsou striktně vypočteny v zákoně. Musí se přihlížet i k ústavním právům jiných lidí. Třeba k právu věřících Židů (neboť 10. listopadu letos připadá na sobotu, židovský svátek) na pokojné setkání v synagogách.

To je aktivní - čtvrtý aplaus - soudcovská tvorba práva. Rozsudek vybízí, aby úřady zkoumaly svolavatele akcí a jejich možné zastřené pohnutky. Neonacistům nelze akce a priori zakázat. Ale pokud je tu navíc "například datum (den blízký výročí tzv. křišťálové noci)" a místo konání (blízkost synagog), může být již důvod pro zákaz shromáždění dán". Trojice soudců opatrně balancuje, aby nezničila liberální zákon. Ale dává přednost přirozenému právu před literou, čtenou s klapkami na očích.

Pátý obdiv: je to rozsudek se světovým rozhledem. Odkazují i na americký případ Collin v. Smith z roku 1978. Federální odvolací soud tehdy povolil pochod Nacionálně socialistické strany (která podle svého vůdce navazuje na nacisty, nosí hnědé košile a hlásá bílou Ameriku) přes převážně židovské městečko v Illinois, jehož několik obyvatel přežilo holocaust. Americký soud s odkazem na První dodatek americké ústavy, chránící svobodu projevu, dovolil nacistům šířit nenávistné letáky a nosit vojenské uniformy.

Příhoda, Mazanec a Passer se však přiklání k přístupu německých soudů (a také Evropského soudu pro lidská práva), které šíření neonacistické nenávisti nedovolují. Protože je to zkušenost kontinentu, který na rozdíl od Američanů zažil hromadné vyhlazování.

Mluvčí, kteří vážně mluví

A koruna všeho: hned v pondělí 5. listopadu vydal Nejvyšší správní soud shrnující tiskovou zprávu s odkazem na plné znění rozsudku.

Drobnůstka? V zemi, kde se provádí "písemné vyhotovení" týdny nebo i tři měsíce po jeho vyhlášení, je to nevídané. Občas to dokáže Ústavní soud - a víc už nikdo.

Správní a Ústavní soud na to ovšem zaměstnávají specializované mluvčí. Jinak bývá na soudech a státních zastupitelstvích mluvčím spíš zaneprázdněný funkcionář, na kterého padla nemilá povinnost (čest výjimkám). Za něj se vděčně schovávají kolegové, kteří po verdiktu odbývají novináře zaklínadly "nejsem povinen odpovídat", "nejste účastníkem řízení" a "vše jsem řekl v rozsudku". Ale aby mluvčí aktivně propagoval významné nebo zajímavé verdikty?

Přitom by to šlo změnit ze dne na den. Soudy vybírají "precedentní" rozhodnutí (judikáty) a zasílají je do neveřejné centrální databáze ministerstva. Na běžném krajském soudu jich může být tak padesát ročně. Stačí je anonymizovat, vyřadit pár výjimek, kde se v odůvodnění probírají i ryze intimní údaje, a mohou viset na internetu.

Ano, justici takto rychlou, racionální, neformalistní, aktivní, světovou a otevřenou. A víc už, milý Ježíšku, letos nepotřebujeme.

tomas.nemecek@economia.cz

Zpracovatel: Anopress IT a.s.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz